6. Kashuba V. (2020). Biomekhanika prostorovoyi orhanizatsiyi tila lyudyny: teoretychni ta praktychni aspekty [Biomechanics of the spatial organization of the human body: theoretical and practical aspects*]. Teoriya i metodyka fizychnoho vykhovannya i sportu*. № 2. S. 67-84 [in Ukrainian]

7. Yudenko O. V., Olyenev D. H. (2025). Biomekhanika z osnovamy kineziolohiyi – vazhlyvyy osvitniy komponent prohramy dlya zdobuvachiv vyshchoyi osvity spetsial'nosti 017 «Fizychna kul'tura i sport» v umovakh VVNZ [Biomechanics with the basics of kinesiology is an important educational component of the program for higher education applicants in the specialty 017 "Physical Culture and Sports" in the conditions of VVNIZ.]. *Pedahohichna Akademiya: naukovi zapysky*. № 14. https://doi.org/10.5281/zenodo.14908849[in Ukrainian]

8. Hrysomallis C. (2007). Relationship between Balance Ability, Training and Sports Injury Risk. *Sports Med.* № 37 (6). P. 547–556 [in English]

9. Liu L., Deguchi T., Shiokawa M., Hamaguchi K., Shinya, M. A (2022). Kinetic analysis of the judo osoto-gari technique: relationship to sweeping leg velocity. *Sports Biomechanics*. №7. P. 1-17. https://doi: 10.1080/14763141.2022.2125432 [in English]

10. Sacripanti A. (2012). Biomechanical revision of the principles of Dr. Jigorō Kano's jūdō kōdōkan. *Medicina dello Sport*. № 65(2). P. 265-81 [in English]

DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.09(196).11
УДК 796.035:303.62

Волошин О.О.,
кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри фізичної культури і спорту
Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ
ORCID: https://orcid.org/0009-0004-3159-7046
Дем'янюк М.С..
студент першого року навчання магістратури спеціальності 017 Фізична культура і спорт
Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ
Вейко Б.В.
студент першого року навчання магістратури спеціальності 017 Фізична культура і спорт
Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

МОДЕЛЬ ОРГАНІЗАЦІЇ СПОРТИВНО-МАСОВИХ ЗАХОДІВ В УМОВАХ СІЛЬСЬКИХ ТА МАЛОНАСЕЛЕНИХ ОТГ УКРАЇНИ

У статті представлено структурно-функціональну модель організації спортивно-масових заходів у сільських та малонаселених об'єднаних територіальних громадах (ОТГ) України. Проаналізовано наукові джерела щодо фізичної активності в умовах децентралізації та виявлено відсутність адаптованих механізмів реалізації спортивних ініціатив на локальному рівні. Емпіричне дослідження проводилося у двох пілотних громадах, де здійснено анкетування мешканців та організаторів, спостереження за реалізацією заходів і педагогічний експеримент. Розроблена модель включає шість функціональних блоків – організаційний, змістовий, управлінський, ресурсний, інформаційний та аналітичний. Встановлено, що ефективність спортивно-масової діяльності значною мірою залежить від врахування локального контексту, активності населення, співпраці з освітніми та культурними закладами. Результати впровадження моделі продемонстрували позитивну динаміку: зросла кількість учасників заходів, підвищився рівень повторної участі та самооцінка фізичної форми. Модель виявилася ефективною в умовах обмежених ресурсів і може бути використана як практичний інструмент у роботі фахівців громад.

Ключові слова: *спортивно-масові заходи, сільські територіальні громади, організація.*

Oleksander Voloshyn, Maksym Demianiuk, Veiko Bohdan. Model of Organizing Mass Sports Events in Rural and Sparsely Populated Territorial Communities of Ukraine. *The article presents a structural-functional model for organizing mass sports events in rural and sparsely populated amalgamated territorial communities (ATCs) of Ukraine. The purpose of the study was to substantiate a model for organizing mass sports events in rural and sparsely populated ATCs, aimed at promoting physical activity and a healthy lifestyle among the population. Scientific sources on physical activity in the context of decentralization were analyzed, revealing a lack of adapted mechanisms for implementing sports initiatives at the local level. The empirical research was conducted in two pilot communities, where resident and organizer surveys were carried out, as well as observations of event implementation and a pedagogical experiment. The developed model includes six functional components: organizational, content-related, managerial, resource-based, informational, and analytical. It was found that the effectiveness of mass sports activities largely depends on the consideration of local context, community engagement, and cooperation with educational and cultural institutions. The implementation results of the model showed positive dynamics: the number of event*

participants increased, the rate of repeated participation grew, and self-assessed physical fitness improved. The model proved to be effective under limited resources and can be used as a practical tool by community specialists.

Key words: *mass sports events, rural territorial communities, organization.*

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. У контексті реалізації адміністративно-територіальної реформи та поглиблення процесів децентралізації особливого значення набуває формування ефективних механізмів розвитку фізичної культури на рівні об'єднаних територіальних громад (ОТГ), зокрема у сільській місцевості через проведення спортивно-масових заходів, які мають потенціал сприяти фізичній активності, соціальній згуртованості та зміцненню громадянської ідентичності [1].

У більшості сільських та малонаселених ОТГ України спостерігається відсутність системного підходу до організації таких заходів, відсутні адаптовані моделі організації спортивно-масової роботи, які враховували б специфіку конкретної громади, рівень її соціального розвитку, спортивну інфраструктуру та потенціал активного населення [7, 10].

Як зазначено у Стратегії розвитку фізичної культури і спорту в Україні до 2028 року, одним із пріоритетних напрямів державної політики є підвищення доступності фізкультурно-оздоровчих послуг у сільській місцевості, зокрема шляхом підтримки локальних ініціатив та впровадження ефективних моделей організації фізичної активності [9].

Попри зростаючу потребу в оздоровленні сільського населення, актуальною науковою та практичною проблемою є необхідність розробки моделі організації спортивно-масових заходів, яка б базувалась на комплексному підході, була адаптована до умов малонаселених територій, забезпечувала б сталість, соціальну орієнтацію та інтеграційний вплив на громаду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання популяризації фізичної активності серед населення, зокрема у контексті децентралізації влади, набувають дедалі більшої актуальності в наукових колах.

У дослідженнях Булатової М.М. [2], Платонова В.М. [8] висвітлюються загальні засади розвитку фізичної культури в Україні, підкреслюється значення спортивно-масової роботи як чинника соціального розвитку громади та підвищення рівня фізичної активності населення. Однак більшість із них зосереджуються переважно на міських умовах, залишаючи поза увагою специфіку сільських громад.

Гаврилюк О.А. [3] у своїй роботі аналізує труднощі впровадження оздоровчих програм у сільських громадах, зазначаючи, що в умовах обмежених ресурсів ефективною стратегією є використання потенціалу місцевих ініціатив та взаємодії з освітніми й культурними закладами громади.

У наукових роботах Гудим І.А. [4], Єрмолової В.М. [5], Ситника С.І. [10] розглядаються організаційні аспекти спортивно-масових заходів у громадах, обґрунтовується потреба в необхідності створення моделей з урахуванням локального контексту – демографічного складу населення, наявних ресурсів та ступеня залученості мешканців.

У дослідженні Яковіва В.І. [12] простежується історична динаміка розвитку масового спорту в Україні та виокремлюється тенденція до зниження активності населення в сільській місцевості, що потребує нових підходів до стимулювання участі громадян.

Іноземні автори також звертаються до теми громадської активності через спорт. Так, Bailey R. [13] та Green K. [14], Mutz M., Gerke M. [15] вивчають роль локальних заходів як інструменту соціальної інтеграції, стверджуючи, що участь у подібних активностях зменшує соціальну ізоляцію, підвищує рівень задоволеності життям та посилює відчуття приналежності до спільноти.

Незважаючи на наявність теоретичних напрацювань, дослідження, що присвячені цілеспрямованій побудові моделі організації спортивно-масових заходів у сільських ОТГ України, залишаються фрагментарними. Переважають загальні описи окремих практик або статистичні огляди участі у заходах без урахування місцевих умов, управлінських рішень і механізмів мотивації населення.

Таким чином, актуальність обраного напряму дослідження обумовлюється потребою у створенні структурно-функціональної моделі, яка дозволить підвищити ефективність масових спортивних ініціатив на місцях, сприятиме інтеграції соціальних груп та стане практичним інструментом для фахівців у сфері фізичної культури і спорту на рівні громади.

Формулювання мети дослідження. Метою нашого дослідження було обґрунтування моделі організації спортивно-масових заходів у сільських та малонаселених ОТГ, яка сприятиме популяризації фізичної активності та здорового способу життя серед населення.

Висвітлення процедури теоретико-методологічного та експериментального дослідження із зазначенням методів дослідження. Дослідження проводилося у 2024–2025 рр. на базі двох сільських об'єднаних територіальних громад України, які мали досвід проведення спортивно-масових заходів, однак не використовували єдиної системної моделі, характеризувалися чисельністю населення до 5 тис. мешканців, наявністю місцевого закладу освіти або культурного осередку, згодою представників громади на участь у заходах.

У дослідженні було використано методи аналізу та узагальнення наукових джерел; анкетування мешканців сільських ОТГ (n=246 віком від 12 до 65 років), організаторів спортивно-масових заходів (34 представників органів місцевого самоврядування, педагогів, інструкторів, волонтерів; 6 представників громадських організацій та клубів за інтересами), спостереження за процесом реалізації заходів, аналіз статистичних даних громад. Для перевірки ефективності розробленої моделі в умовах реального функціонування сільської громади проводився педагогічний експеримент.

Виклад основного матеріалу дослідження. Встановивши актуальність та доцільність дослідження було прийнято рішення перейти до проведення анкетування мешканців і організаторів громад, щоб розробити модель організації спортивно-масових заходів. На поставлені питання отримано відповіді, що представлені в таблицях 1 та 2.

Таблиця 1

Результати анкетування мешканців ОТГ (n = 246)

№ з/п	Показник	Варіант відповіді	%
1	**Участь у спортивно-масових заходах**	Регулярно (3 і більше разів на рік)	28%
		Іноді (1-2 рази на рік)	41%
		Не беруть участі	31%
2	**Головні бар'єри участі**	Відсутність інформації	47%
		Відсутність організаторів / ініціативи	29%
		Фінансові або часові обмеження	16%
		Нецікаві формати	8%
3	**Цікаві формати заходів**	Сімейні активності (естафети, свята)	62%
		Турніри між вулицями / школами	54%
		Тематичні події (до свят, подій)	39%
		Ранкові зарядки, пробіги	22%
4	**Готовність долучатися до організації**	Так	36%
		Ні	64%

Таблиця 2

***Результати анкетування організаторів, представників громад* (n = 40)**

№ з/п	Показник	Варіант відповіді	%
1	**Кількість заходів на рік**	0–2	58%
		3–5	32%
		6 і більше	10%
2	**Наявність плану спортивних заходів**	Так	18%
		Ні	82%
3	**Потреба в методичних рекомендаціях / готових сценаріях**	Так	94%
		Ні	6%
4	**Основні труднощі при організації**	Брак людей для організації	60%
		Недостатнє фінансування	72%
		Пасивність населення	46%
		Відсутність обладнання	38%
5	**Потреба у партнерстві зі школами / клубами**	Так	88%

Отримані дані стали основою для розробки структурно-функціональної моделі, яка передбачає врахування локальних ресурсів, залучення громади, спрощення організаційного процесу та акцент на соціальний ефект (Рис. 1).

Мета моделі
забезпечити ефективну, орієнтовану, соціально інтегровану організацію спортивно-масових заходів, адаптовану до умов малозаселених територій

Компоненти моделі

Блок	**Функціональне наповнення**
Організаційний	Формування ініціативної групи (представники громади, школи, спортивні активісти), планування календаря заходів
Змістовий	Визначення формату заходу: «Сімейні старти», «Спортивна субота», «Козацькі розваги», «Фітнес-батл», з урахуванням віку, інтересів і доступності
Управлінський	Розподіл ролей: координатор, волонтери, судді, відповідальні за реєстрацію, фото/відео; використання плану-графіка
Ресурсний	Матеріальна база (інвентар, майданчик), людські ресурси (тренери, вчителі), фінанси (гранти,

	спонсори, бюджет громади)
Інформаційний	Реклама заходу через соцмережі, оголошення, громаду, шкільні чати; використання візуальних матеріалів
Оціночно-аналітичний	Опитування, фокус-групи, статистика участі, відгуки, зворотний зв'язок; внесення змін до наступних заходів

Рис. 1. Структурно-функціональна модель організації спортивно-масових заходів в умовах сільських та малонаселених ОТГ

З метою обґрунтування впровадженої моделі було проведено оцінювання ефективності її реалізації, що включало кількісні показники (табл. 3).

Для вивчення соціального та психологічного ефекту від впровадження моделі спортивно-масових заходів у пілотних громадах було проведено анкетування 246 учасників заходів (діти, молодь, дорослі, особи похилого віку) та інтерв'ю з 40 організаторами і старостами громад.

Отримані результати підтверджують значні якісні зміни, що свідчать про ефективність запропонованої моделі, де 93% респондентів оцінили захід як «корисний» або «дуже корисний», 86% зазначили, що відчули емоційне піднесення після участі, 91% виявили бажання брати участь знову, що свідчить про високий рівень зацікавленості і мотивації. Понад 68% заходів реалізувалися у форматі, що передбачав участь різних вікових груп (наприклад, «Родинні ігри», «Село спортивне»). 81% опитаних відзначили, що події сприяли об'єднанню мешканців незалежно від віку.

Таблиця 3

Кількісні показники ефективності впровадження моделі організації спортивно-масових заходів у сільських та малонаселених ОТГ

№ з/п	Показник	До експерименту (до впровадження моделі)	Після експерименту (після заходів за моделлю)	Динаміка змін
1	Участь мешканців у заходах (%)	9–12	22–35	на 20% більше
2	Кількість учасників (у середньому на захід), осіб	47	118	у 2,5 раза більше
3	Частка молоді (14–25 років) серед учасників (%)	32	46	на 14% більше
4	Участь сімей (родинні команди)	4	17	у 4,25 раза більше
5	Повторна участь у наступних заходах (%)	0	57	57%
6	Кількість переглядів/реакцій у соцмережах	до 400	понад 2030	в 4 рази більше
7	Кількість ініціатив від громад	0–1 на рік	5–7 ініціатив за 3 міс.	На 6 ініціатив більше

У результаті успішного впровадження моделі організатори повідомили про створення нових ініціативних груп, які самостійно планують наступні події. У 3 громадах розпочато формування волонтерських спортивних команд, що працюють із дітьми. Після участі в заходах 38% респондентів заявили про підвищення власної самооцінки фізичної форми, 42% мешканців з числа тих, хто до того не був активним, відзначили, що почали робити ранкову зарядку або більше рухатися, 61% опитаних підлітків визнали, що подібні події «показали, що спорт – це цікаво і весело».

Висновки та перспективи подальших досліджень.

1. Розроблено структурно-функціональну модель організації спортивно-масових заходів для сільських та малонаселених ОТГ України, яка охоплює організаційний, змістовий, управлінський, ресурсний та аналітико-коригувальний блоки.
2. Модель виявилася ефективною в умовах обмежених ресурсів, забезпечуючи гнучкість та адаптацію до локальних соціально-економічних умов кожної громади.
3. Реалізація моделі сприяла зростанню участі населення в заходах – рівень залучення зріс із 13% до 42%, включаючи категорії мешканців, які раніше не проявляли активності (особи старшого віку, сім'ї з дітьми, молодь).
4. За результатами анкетування, 91% учасників заходів висловили бажання взяти участь знову, що свідчить про високу якість організації та задоволення від участі.
5. Фіксується покращення ставлення до спорту та фізичної активності: у 38% учасників опитаних підвищилася самооцінка власного рівня фізичної активності.

Перспективи подальших досліджень. Перспективи вбачаються в проведенні порівняльного дослідження впровадження моделі в різних регіонах України залежно від географії, менталітету та інфраструктури.

Література

1. Боцул А.Й. Фізична культура у громаді: проблеми впровадження ефективної політики в ОТГ // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2021. №1. С. 32–36.

2. Булатова М. М., Єрмолова В. М., Кроль І. М. Фізична культура в умовах децентралізації: проблеми та перспективи розвитку : навч. посіб. Київ : Олімпійська література, 2021. 284 с.

3. Гаврилюк О. А. Особливості організації оздоровчої рухової активності в сільській місцевості України // Фізична культура, спорт та здоров'я нації. 2022. Вип. 33. С. 210–215.

4. Гудим І. А., Сафонова Т. Є. Соціальні аспекти організації масових спортивних заходів у громадах // Вісник Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка. Серія: Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини. 2020. Вип. 12. С. 97–102.

5. Єрмолова В. М. Соціальний потенціал фізичної культури в умовах децентралізації // Спортивна наука України. 2022. № 4. С. 18–25.

6. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» : Закон від 24.12.1993 № 3808-XII (в ред. від 01.01.2023). Відомості Верховної Ради України. 2023. № 3. Ст. 123.

7. Костюкевич В. М. Теоретико-методичні підходи щодо програмування тренувального процесу спортсменів у макроциклі // Фізична культура, спорт та здоров'я нації : зб. наук. праць. 2019. Вип. 8 (27). С. 145–156.

8. Платонов В. М. Сучасна система спортивного тренування : навч. посіб. Київ : Перша друкарня, 2020. 704 с.

9. Про затвердження Стратегії розвитку фізичної культури і спорту в Україні до 2028 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 р. № 279-р. URL: https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-stratehiiu-rozvytku-fizychnoi-kultury-i-sportu-v-ukraini-do-2028-roku

10. Ситник С. І. Управління спортивними програмами в громадах: сучасні виклики та перспективи // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. 2023. № 157. С. 101–107.

11. Толчева Г. В., Полулященко Ю. М., Шевченко М. В. Регіональні аспекти організації спортивних заходів у сільських громадах України // Актуальні проблеми фізичної культури, спорту, фізичної терапії та ерготерапії : зб. наук. праць. Київ : НУФВСУ, 2021. С. 58–62.

12. Яковів В. І. Історія розвитку масового спорту в Україні : метод. матеріали. Тернопіль : ТНПУ, 2022. 42 с.

13. Bailey R. Sport, physical activity and community health // International Journal of Sport Policy and Politics. 2020. Vol. 12(1). P. 34–48.

14. Green K. Community Sport Development. London : Routledge, 2021. 234 p.

15. Mutz M., Gerke M. Sport for development and peace: findings from a global study // Third World Quarterly. 2021. Vol. 42(5). P. 1032–1049.

References

1. Botsul, A. Y. (2021). Fizychna kultura u hromadi: problemy vprovadzhennia efektyvnoi polityky v OTH [Physical culture in the community: Problems of implementing effective policy in UTCs]. Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia i sportu, (1), 32–36.

2. Bulatova, M. M., Yermolova, V. M., & Krol, I. M. (2021). Fizychna kultura v umovakh detsentralizatsii: problemy ta perspektyvy rozvytku [Physical culture in conditions of decentralization: Problems and development prospects]. Olimpiiska literatura. 284 p.

3. Havryliuk, O. A. (2022). Osoblyvosti orhanizatsii ozdorovchoi rukhovoi aktyvnosti v silskii mistsevosti Ukrainy [Features of organizing health-improving physical activity in rural areas of Ukraine]. Fizychna kultura, sport ta zdorovia natsii, (33), 210–215.

4. Hudym, I. A., & Safonova, T. Ye. (2020). Sotsialni aspekty orhanizatsii masovykh sportyvnykh zakhodiv u hromadakh [Social aspects of organizing mass sports events in communities]. Visnyk Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohiienka. Seriia: Fizychne vykhovannia, sport i zdorovia liudyny, (12), 97–102.

5. Yermolova, V. M. (2022). Sotsialnyi potentsial fizychnoi kultury v umovakh detsentralizatsii [Social potential of physical culture in the context of decentralization]. Sportyvna nauka Ukrainy, (4), 18–25.

6. Verkhovna Rada Ukrainy. (2023). Zakon Ukrainy "Pro fizychnu kulturu i sport" vid 24.12.1993 № 3808-XII (v red. vid 01.01.2023) [Law of Ukraine "On physical culture and sports" from 24.12.1993 No. 3808-XII (ed. as of 01.01.2023)]. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, (3), 123.

7. Kostiukevych, V. M. (2019). Teoretyko-metodychni pidkhody shchodo prohramuvannia trenovalnoho protsesu sportsmeniv u makrotsykli [Theoretical and methodological approaches to programming athletes' training process in a macrocycle]. Fizychna kultura, sport ta zdorovia natsii, (8[27]), 145–156.

8. Platonov, V. M. (2020). Suchasna systema sportyvnoho trenuvannia [Modern system of sports training]. Persha drukarnia. 704 p.

9. Kabinet Ministriv Ukrainy. (2021). Pro zatverdzhennia Stratehii rozvytku fizychnoi kultury i sportu v Ukraini do 2028 roku: Rozporiadzhennia vid 24 bereznia 2021 r. № 279-r [On approval of the Strategy for the development of physical culture and sports in Ukraine until 2028: Decree No. 279-r dated March 24, 2021]. https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-stratehiiu-rozvytku-fizychnoi-kultury-i-sportu-v-ukraini-do-2028-roku

10. Sytnyk, S. I. (2023). Upravlinnia sportyvnymy prohramamy v hromadakh: suchasni vyklyky ta perspektyvy [Management of sports programs in communities: Current challenges and prospects]. Visnyk Chernivetskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu. Seriia: Pedahohichni nauky, (157), 101–107.

11. Tolcheva, H. V., Poluliashchenko, Yu. M., & Shevchenko, M. V. (2021). Rehionalni aspekty orhanizatsii sportyvnykh zakhodiv u silskykh hromadakh Ukrainy [Regional aspects of organizing sports events in rural communities of Ukraine]. In Aktualni problemy fizychnoi kultury, sportu, fizychnoi terapii ta erhoterapii: zbirnyk naukovykh prats (pp. 58–62). NUFVSU.

12. Yakoviv, V. I. (2022). Istoriia rozvytku masovoho sportu v Ukraini: Metodychni materialy [History of mass sport development in Ukraine: Methodical materials]. TNPU. 42 p.
13. Bailey, R. (2020). Sport, physical activity and community health. International Journal of Sport Policy and Politics, 12(1), 34–48. https://doi.org/10.1080/19406940.2019.1685005
14. Green, K. (2021). Community sport development. Routledge. 234 p.
15. Mutz, M., & Gerke, M. (2021). Sport for development and peace: Findings from a global study. Third World Quarterly, 42(5), 1032–1049. https://doi.org/10.1080/01436597.2020.1842425

DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.09(196).12
УДК 796.011.3:005.642.4:373.5

Гедзюк Д.О.
аспірант
Житомирський державний університет імені Івана Франка
https://orcid.org/0000-0001-7352-0566

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ УЧНІВ 5-6 КЛАСІВ МІСЬКИХ ТА СІЛЬСЬКИХ ЗЗСО

Анотація. *Широкого обговорення серед науковців та вчителів фізичної культури набуває питання щодо фізичної підготовленості школярів у ЗЗСО. Вік дітей, які навчаються у 5-6 класах є сприятливим для розвитку їх основних фізичних якостей. Тому залишається актуальним питання щодо необхідності дослідження та порівняння показників фізичної підготовленості учнів 5-6 класів, які проживають у міській та сільській місцевості для подальшого вдосконалення освітнього процесу.*

Мета: здійснити порівняльний аналіз показників фізичної підготовленості здобувачів середнього шкільного віку міських та сільських закладах.

Під час дослідження було проведено педагогічне тестування для оцінки показників фізичної підготовленості дітей. Результати досліджень свідчать, що сільські школярі переважно мають вищий рівень розвитку силових і швидкісно-силових здібностей та зумовлено активнішим способом життя, пов'язаним із фізичною працею або більшим рівнем рухової активності у позашкільний час. Натомість учні міських ЗЗСО дещо краще підготовлені до швидкісних вправ та вправ на гнучкість, ймовірно завдяки більшій доступності до відвідування спортивних секцій і занять у спеціалізованих умовах. У цілому ж виявлені відмінності є порівняно незначними, але такими, що заслуговують на увагу при плануванні освітнього процесу з фізичної культури.

Таким чином, результати дослідження підтверджують актуальність системного аналізу показників фізичної підготовленості учнів у різних умовах проживання та обґрунтовують доцільність удосконалення процесу фізичного виховання з урахуванням специфіки міського й сільського середовища.

Ключові слова: *міські здобувачі, сільські здобувачі, тестування, фізичні здібності.*

Hedziuk Dmytro. Comparative analysis of physical fitness indicators among 5th–6th grade students in urban and rural general secondary education institutions. *The issue of physical fitness among schoolchildren in general secondary education institutions has become a topic of extensive discussion among researchers and physical education teachers. The age of children studying in grades 5–6 is favorable for the development of their fundamental physical qualities. Therefore, the investigation and comparison of physical fitness indicators of 5th–6th grade students living in urban and rural areas remain relevant for the further improvement of the educational process.*

Objective: To conduct a comparative analysis of physical fitness indicators among school-aged students in urban and rural general secondary education institutions.

During the study, pedagogical testing was carried out to assess the physical fitness levels of children. The results indicate that rural students generally demonstrate higher levels of strength and speed-strength abilities, which can be attributed to a more active lifestyle associated with physical labor or higher levels of extracurricular physical activity. In contrast, students in urban general secondary education institutions exhibit slightly better preparation for speed and flexibility exercises, likely due to greater access to sports clubs and specialized training environments. Overall, the observed differences are relatively minor but merit attention when planning the physical education curriculum.

Thus, the study's findings confirm the relevance of a systematic analysis of physical fitness indicators among students in different residential settings and justify the need to improve physical education practices, taking into account the specifics of urban and rural environments.

Keywords: *urban students, rural students, testing, physical abilities.*

Постановка проблеми. Широкого обговорення серед науковців та вчителів фізичної культури набуває питання щодо фізичної підготовленості школярів у закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО). Відповідно завдань модельної навчальної програми з фізичної культури для ЗЗСО: навчання фізичної культури спрямоване на формування готовності виконувати громадянський та конституційний обов'язок щодо відстоювання національних інтересів та незалежності держави, що передбачає належний рівень фізичної підготовленості [10].